

навчального матеріалу, передбаченого програмою (перспективним планом).

Адже лише у результаті використання найбільш ефективних методик навчання і тренування, з урахуванням закономірностей вікового розвитку систем організму можна у повній мірі вирішити завдання підготовки гандболістів високого класу.

Література:

1. Каменцер М.Г. Урок после урока / М. Г. Каменцер – М. : ФиС., 1987 – 108 с.
2. Клусов Н. П. Ручной мяч в школе. Пособие для учителей / Н. П. Клусов. – М. : Просвещение, 1978. – 144 с.
3. Максимів Г. Гандбол в навчальних програмах з фізичної культури / Г. Максимів // Молода спортивна наука України: Зб. наук. Праць з галузі фізичної культури та спорту: У 8 тт.: У 4-х т. – Львів: НВФ «Українські технології», 2004. – Т.4. – С. 230-235.
4. Морфофункціональні особливості розвитку учнів різних вікових груп як передумова диференційованого підходу у процесі навчання технічних прийомів гандболу [Електронний ресурс] / Р. В. Чопик // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фізичного виховання і спорту., 2003. – № 2. – С. 20–26.

Кириленко Олександр Іванович

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВОЛЕЙБОЛУ ЯК КОРЕКЦІЙНОГО ЗАСОБУ ШКОЛЯРІВ З НИЗЬКИМИ ФІЗИЧНИМИ ЗДІБНОСТЯМИ

Серед великої різноманітності засобів фізичного виховання ігровій діяльності належить особливе місце. Її значення виходить за рамки всіх інших засобів фізичного виховання. Гра є соціальним явищем, засобом виховання, що історично склався.

Можливості використання ігрової діяльності у виховних цілях різноманітні, а зміст змінюється разом із зростанням і розвитком дитини. Якщо на перших етапах ігрова діяльність носить спрощений характер, то пізніше вона значно збагачується як за формою, так і за змістом. Особлива цінність ігрової діяльності полягає в можливості одночасно впливати на психічну і моторну сферу дитини. У зв'язку з цим сьогодні стає актуальним пошук шляхів фізичного і духовного вдосконалення

дітей, ефективних засобів розвитку рухової сфери дитини, розвитку інтересу до руху на основі життєвої потреби бути спритним, сильним, сміливим. Вирішення цієї проблеми ми бачимо в створенні сукупності соціально-педагогічних умов, що забезпечують цілісний виховний процес, гармонійний фізичний і особовий розвиток дитини. Найбільш цінними у цьому відношенні представляються ігрові і змагальні форми організації рухової діяльності дітей [4].

На підставі вищевикладеного проблема дослідження полягає у впливі рухливих і спортивних ігор на фізичний розвиток та оздоровлення дітей.

Проведений аналіз наукових джерел показав, що на сучасному етапі запропоновані програмно-нормативні основи фізичного виховання дітей і підлітків не відповідають потребам суспільства. Так, програми з фізичної культури для дітей молодшого шкільного віку не дають змоги цілеспрямовано здійснювати виховні та навчальні завдання, їм не притаманне оздоровче спрямування, що не відповідає закону України «Про фізичну культуру і спорт».

Аналізуючи теоретичні позиції науковців варто зазначити, що ця проблема є предметом багатьох досліджень, але їх результати здебільшого мають суперечливий характер. Найбільше дискусій ведеться навколо уніфікації педагогічних впливів та форм організації навчальних занять з фізичної культури. Теоретиками та практиками також відзначається, що програми з фізичної культури не враховують клімато-географічних особливостей регіонів України, не відповідають сучасним даним про віковий розвиток школярів. Характерним для системи фізичного виховання школярів є авторитарний підхід до визначення змісту програмно-нормативного забезпечення [1; 4].

Особливе занепокоєння викликає відсутність методичних положень щодо реалізації принципу оздоровчої спрямованості ігрової діяльності шляхом цілеспрямованої фізичної підготовки.

Ураховуючи велике значення ігор у формуванні особистості, вчені і педагоги багато яких країн вивчають сутність гри, її походження, розвиток і значення. Існують різні теорії, що пояснюють походження і сутність гри.

Спортивні ігри – вищий ступінь рухливих ігор. Правила в них суворо регламентовані, вони вимагають спеціальних майданчиків і устаткування. Характерним для спортивних ігор є складна техніка рухів і певна тактика поведінки в процесі гри. Це вимагає від учасників спеціальної підготовки, тренування. Кожна спортивна гра розрахована на точно встановлену кількість граючих, певний майданчик, інвентар [2].

У деяких спортивних іграх необхідна спеціалізація окремих граючих (нападаючі, захисники, воротарі та ін.). Спортивні ігри вимагають спеціального суддівства відповідно твердим правилам тієї або іншої гри. У деяких спортивних іграх правила дещо варіюються залежно від складу учасників (школяр або дорослі, чоловіки або дівчата).

Спортивні ігри є видом спорту. По них проводяться змагання різного рангу. У результаті змагань по спортивних іграх кращим гравцям присуджуються спортивні розряди і звання.

Специфічна особливість спортивної підготовки дітей базується на великій кількості рухливих ігор та вправ, оформлених у вигляді гри. Від їх правильного вибору та застосування залежить успіх учбово-тренувального процесу.

Волейбол як складова частина програми з фізичної культури в школі є одним із засобів вирішення основних завдань фізичного виховання: зміцнення здоров'я школярів, формування та вдосконалення рухових навичок, виховання основних фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості, спритності). Таким чином, систематичні заняття волейболом сприяють вирішенню оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання в школі.

Враховуючи фізіологічні закономірності формування рухових навичок, можна стверджувати, що ефективність навчання технічним прийомам багато в чому залежить від умов початкового етапу навчання. Вони повинні виключати прояв ряду помилок, для чого слугують спеціальні вправи (підготовчі та підвідні), побудовані за принципом позитивного переносу. При цьому підготовчі вправи, які сприяють розвитку спеціальних фізичних здібностей, повинні за своєю структурою підходити по можливості близько до основної вправи (техніки), а підвідні, безпосередньо пов'язані з технічними прийомами, повинні відбивати також і характер нервово-м'язових зусиль, які лежать в основі цього прийому [3].

Аналіз показує, що серед вітчизняних дослідників і провідних вчених світу зростає інтерес до питань фізичного виховання як поняття в цілому, так і окремо його впливу на організм школярів у контексті застосування різних форм навчальної та спортивно-масової роботи. В той же час відсутня чітка система заходів, які б дозволили більш ефективно впливати на різні сторони особистості учнів. Сучасна ситуація катастрофічного зниження здоров'я нації і все більшого народження дітей з різними вадами фізичного, психічного та інтелектуального розвитку є відображенням загального стану в країні, як економічних, так і екологічних чинників, тому вибір оздоровчої моделі освіти змушує

знаходити нові методики та технології при роботі з учнями у напрямку навчальної та спортивно-масової роботи в ЗОШ.

Проаналізувавши педагогічний доробок педагогів і психологів, ми прийшли до висновку, що кожний педагог, психолог, який вивчав особистість дитини, приділяв велике значення дитячій грі, вважаючи, що саме гра має першочергове значення для розвитку дитячої особистості [2].

Усі висунуті і обґрунтовані теорії походження гри мають право на своє існування. І все ж у нашому дослідженні гра нас цікавить як ефективний засіб корекції фізичного розвитку та фізичної підготовленості школярів. Для цього ми використали елементарну гру у волейбол для слабо підготовлених школярів у контексті їх фізичного розвитку та підготовленості.

На підставі літературних даних, досвіду вчителів фізичної культури, з урахуванням певного рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості фізично відсталих школярів була адаптована і апробована послідовна пропедевтична модель засвоєння навчального матеріалу з розділу спортивні ігри (елементи волейболу) у загальноосвітній школі:

– на першому етапі – запровадження реабілітаційних фізичних вправ;

– на другому етапі – ігрових вправ та рухливих ігор змагального характеру;

– на третьому етапі – гра, яка поєднувала в собі рухові дії з м'ячем та виконання певних розумових завдань з предметів загальноосвітнього циклу – математики, мови, природознавства.

Підвищення рухової активності дітей з вадами фізичного розвитку завдяки запровадженню моделі пропедевтичної підготовки до оволодіння спортивними іграми сприяло поліпшенню основних досліджуваних фізичних якостей та розумової працездатності.

Формування та вдосконалення життєво важливих якостей фізично відсталих дітей засобами спортивних ігор на прикладі волейболу передбачає поетапність їх застосування. У процесі дослідження були визначені психолого-педагогічні та дидактичні умови для запровадження в спортивні ігри різноманітних завдань з предметів загальноосвітнього циклу, а також місце та роль спортивних ігор у позакласній та позашкільній роботі. Серед них: використання ігрових вправ з елементами коригуючого впливу та цілеспрямованого навчання основним рухам; створення емоційного фону для сприймання і відтворення рухів через рухливі ігри; раціональне планування роботи з чітким окресленням ігрового завдання та його орієнтування в конкретно-практичних ситуаціях за допомогою гри у волейбол [3].

Запропонована нами пропедевтична модель вивчення спортивних ігор, зокрема волейболу, дала позитивний ефект не тільки у фізичному розвитку та фізичній підготовленості цих дітей, але й сприяла покращенню їх інтелектуальних можливостей. Це дозволяє рекомендувати її у навчально-виховний процес фізично відсталих дітей молодшого та середнього шкільного віку як на уроках фізичної культури, так і у позакласній та позашкільній роботі.

Література:

1. Алабин В. Г., Страшинская В. И. Построение урока на основе применения тренировочных заданий игровой направленности / В. Г. Алабин, В. И. Страшинская, В. В. Соловйов, А. В. Гаврилов – Х., 1992. – 134 с.
2. Демидова Е. В. Особенности организации соревновательной, игровой и самостоятельной двигательной деятельности детей / Е. В. Демидова // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2004. – №1. – С. 59–61.
3. Корносенко О. К. Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав / О. К. Корносенко, В. В. Бондаренко, П. В. Хоменко. – Полтава : Шевченко Р. В., 2012. – 305 с.
4. Марченко С. І. Підбір, розробка і класифікація тренувальних завдань ігрової направленості для школярів молодших класів / С. І. Марченко // Фізична культура в школі. – 2003. – №7. – С. 17–20.
5. Сухаревская Е. Ю. Технология интегрированного урока: Практик. пособие для учителей нач. шк., студ. пед. учеб. заведений, слушателей ИПК / Е. Ю. Сухаревская – Ростов-н/Д. : Изд-во «Учитель», 2003. – 128 с.

Стариченко Ольга Валентинівна
Професійно-технічне училище №31, м. Полтава

КОНСПЕКТ ВІДКРИТОГО УРОКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА ЗДОРОВ'Я»

Тема: «Розвиток фізичних якостей методом колового тренування».

Мета: навчити за допомогою методу колового тренування розвивати фізичні якості: силу, швидкість, витривалість, гнучкість.

Методична: підвищення загальної працездатності організму і рівня фізичної підготовленості учнів.

Дидактична:

навчальна: удосконалення вмінь і навиків з теми «гімнастика», а саме: правильного виконання вправ для розвитку фізичних якостей.